N°. 420. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZATURDAG 30 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Hoe langer wij nadenken over het door de Regering [illegible] voorstel tot »verligting van lasten«, des te meer levert de zaak nieuwe gezigtspunten op.

Zoo schijnt het de eerste les te zijn van eene pik-splinter nieuwe staathuishoudkundige leer, waarvan al de eer der [illegible] aan de Regering der »tegenovergestelde rigting« toekomt.

In October 1853 heeft deze zelfde Regering zich verklaard omtrent de werking, die de *afschaffing* van den accijns op de eerste levensbehoeften zou hebben; bij de behandeling van het voorstel der negen leden werd die zienswijze herhaald en, 't geen van zelf spreekt, gedeeld door allen, door de *Amsterd. Courant* met den titel van »aanhangers« begiftigd.

Wat zou het gevolg zijn, naar het oordeel van *deze Regering*, wanneer de accijns van een geheel middel werd *afgeschaft?* Geen ander, dan dat de prijs van het ontheven middel *niet* verminderen, maar dat al het voordeel zou genoten worden door anderen, dan die men op het oog had.

In de Memorie van Beantwoording op het voorloopig Verslag der Tweede Kamer over de wet op de middelen, behoorende tot de Staatsbegrooting van het loopende jaar, beval, *niet* de Minister van Finantiën, maar »*de Regering*« »*de volgende beschouwingen aan de overweging der Staten-Generaal aan*«:

Zonder te ontkennen dat de accijns den prijs verhoogt van de belaste [illegible] moet men niet voorbijzien, dat in sommige gevallen, en inzonderheid waar de aankoop zich bepaalt tot dagelijksche behoeften, die verhooging bijna niet merkbaar is. De accijns is veeltijds zóó in den prijs der grondstof ingeweven, dat bij bij kleine partijen moeijelijk daarop afgezonderd te berekenen is. Zoo is bij voorbeeld de accijns op de rogge per pond brood zoo gering, dat de afschaffing daarvan op den winkelprijs schier geen invloed zoude kunnen uitoefenen en mitsdien kwalijk voor het geheel ten bate zoude komen van den verbruiker. Besloot men derhalve tot eene afschaffing van deze accijns, het voordeel zoude wel denkelijk niet genoten worden door hen, die men op het oog had; het doel zou alzoo gemist worden, en behalve teleurstelling, mitsdien dit alleen zijn te weeg gebragt, dat de schatkist van eene belangrijke inkomst, niet minder dan 1½ millioen bedragende, zoude verstoken zijn.

Geheele afschaffing van den accijns, bijvb. op de rogge, dat is ruim 81 cents op de 100 pond, zou alzoo, volgens *deze* Regering, zóó weinig baten, dat zij »op den winkelprijs schier geen invloed zou kunnen uitoefenen.« Er zou daardoor geene vermindering worden teweeg gebragt in de lasten; wie men er meê helpen wilde, zou er niet door gebaat worden; anderen (bakkers en graankoopers) zouden het voordeel in den zak steken, en de schatkist zou nutteloos 1½ millioen guldens jaarlijks nadeel lijden. Eindelijk, wat meer nog was dan alles: *het volk zou te leur gesteld worden;* daardoor zou ontevredenheid onder de Natie kunnen rijzen [illegible] slechts te vergeefs zou men het volk, *door de geheele afschaffing* van den accijns, *de vermindering van den prijs van het roggebrood* hebben voorgespiegeld.

Ziedaar de leer, ten vorigen jare verkondigd. Maar toen moest elke poging, om althans zoo veel mogelijk 's volks drukkende lasten te verligten, reeds in de geboorte door staathuishoudkundige ketterijen worden verstikt. En toen later eene poging werd beproefd, om eene belasting op te heffen niet slechts van 81 cents per 100 pond, *maar van* 5 *à* 10 *cents per pond:* toen werd diezelfde leer met de blindheid van den hartstogt volgehouden; en 't was altijd, dat ook door deze ontheffing de prijs van het middel niet dalen zou.

En wat zien we door diezelfde Regering *thans* voorgesteld.... en *voorgespiegeld?*

Om bij de rogge te blijven, zal nu de geheele belasting *niet* worden afgeschaft: integendeel al de formaliteiten, aan de heffing van elken accijns verbonden, zullen blijven bestaan. In plaats van den prijs der rogge te verminderen met 81 cents, zal die slechts met 15 cents per 100 pond verligt worden. Maar *nu* zal de prijs van het roggebrood *dalen; nu* zal de schatkist [illegible] schade zonder nut lijden; *nu* zal noch bakker, noch graankooper het voordeel in den zak steken. Hij, die roggebrood eet, zal nu *werkelijk* dat brood *drie twintigsten van één cent per pond* goedkooper eten! *Nu* zal het niet gevaarlijk zijn, wanneer, bij het dagelijks *stijgen* van de prijzen der levensmiddelen, aan het Volk zal voorgespiegeld worden, dat het *nu* goedkoop brood zal gaan eten!

De Regering voert dus een nieuwe staathuishoudkundige leer in, daarin bestaande: dat *afschaffing eener belasting* volstrekt den prijs van 't ontheven levensmiddel niet doet dalen; maar dat *eene kleine vermindering van die belasting* wel degelijk op den prijs invloed maken zal.

Wanneer iemand, *f* 5 schuldig zijnde, die niet kan betalen, dan zal het hem volstrekt niet baten of men hem die *geheel kwijt scheldt:* hij zal 't zelfs niet merken. Maar wanneer men dienzelfden schuldenaar zegt: ik schenk u 10 cents van de *f* 5, zoodat gij mij nog maar *f* 4.90 behoeft te betalen: dán is de man gelukkig, dan is hij verligt en hij zal met de meeste gemakkelijkheid, de restant-schuld voldoen!

Ziet! dat is de leer van de Regering der »tegenovergestelde rigting«; dat is de les, die de heeren VAN HALL en VROLIK aan de staathuishoudkundigen geven. Het is te wenschen, dat het Buitenland niet onkundig blijve van de groote verdiensten onzer Ministers, opdat de verschillende academiën van wetenschap hun de verschuldigde hulde kunnen toebrengen.

Staatsbegrooting voor 1855.

VIde HOOFDSTUK. (*Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst, enz.*)

Iste AFDEELING. *Kosten van het Departement.* Art. 1. Tractement van den Minister *f* 8,000; art. 2. Tractement van den secretaris-generaal en adviseur, tractementen en belooningen van de verdere ambtenaren, geëmploijeerden en bedienden *f* 21,350; art. 3. Bureau- en locaalbehoeften, benevens druk- en bindwerk, boeken en kleine uitgaven *f* 3,850; art. 4. Reis- en verblijfkosten *f* 150; totaal *f* 33,350.

IIde AFDEELING. *Protestantsche kerkgenootschappen.* Art. 5. Kosten van de provinciale collegiën van toezigt op de kerkelijke administratie, van de provinciale kerkbesturen, de Commissie tot de zaken der Waalsche kerken, de classicale besturen en ringvergaderingen, alle bij de Hervormden, mitsgaders kosten van kerkbestuur bij de Lutherschen en Remonstranten, benevens druk- en bindwerk ten behoeve der verschillende Protestantsche kerkgenootschappen *f* 52,500; art. 6. Tractementen van Hervormde predikanten *f* 1,068,569.31½; art. 7. Tractementen van Evangelisch-Luthersche predikanten *f* 33,840; art. 8. Tractementen van Hersteld Evangelisch-Luthersche predikanten *f* 3,200; art. 9. Tractementen van Doopsgezinde predikanten *f* 8,600; art. 10. Tractementen van Remontrantsche predikanten *f* 19,900; art. 11. Tractementen voor nieuwe standplaatsen, verhoogingen of personele toelagen, hare plaats vervangende *f* 8,000; art. 12. Bezoldiging, meest van candidaten, voor hulpdienst bij de Hervormden en Lutherschen *f* 4,600; art. 13. Kinder-, school- en academiegelden bij de Hervormden, Lutherschen, Doopsgezinden en Remonstranten *f* 188,500; art. 14. Kweekscholen der godgeleerdheid voor de Evangelisch-Lutherschen en Remonstranten, mitsgaders opleiding van studenten bij de Hersteld Evangelisch-Lutherschen *f* 8,500; art. 15. Tractementen en toelagen voor kerkelijke bedienden, mitsgaders toelagen voor gemeenten, leeraren, weduwen en andere van verschillenden aard *f* 19,700; art. 16. Onderstandgelden aan kerkelijke gemeenten, meest voor kerken en pastorijen *f* 11,720; totaal *f* 1,427,629.31½.

IIIde AFDEELING. *Israëlitisch kerkgenootschap. Kosten van het bestuur.* Art. 17. Tractement van den adjunct-secretaris der Hoofd-commissie tot de Zaken der Israëlieten, tractementen en belooningen voor de verdere ambtenaren enz., mitsgaders belooning van loopdiensten *f* 3,886; art. 18. Bureau- en locaalbehoeften, benevens druk- en bindwerk, boeken en kleine uitgaven *f* 439; art. 19. Reis- en verblijfkosten *f* 500. *Kerkgenootschap.* Art. 20. Tractementen en toelagen voor opperrabbijnen, rabbijnen, kerkleeraren en predikers, weduwen-kindergelden, en vervulling of waarneming van vacante rabbinaten *f* 9,925; art. 21. Godgeleerd en godsdienstig onderwijs, daaronder begrepen het Israëlitisch Seminarium en aankoop van boeken, mitsgaders de rabbinale commissie en de algemeene commissie van examinatoren voor godgeleerden en godsdienst-onderwijzers *f* 16,500; art. 22. Onderstandgelden aan Israëlitische gemeenten voor synagogen en andere kerkelijke gebouwen, mitsgaders verschillende behoeften *f* 3,500; totaal *f* 34,750.

IVde AFDEELING. *Pensioenen en wachtgelden.* Art. 23. Pensioenen *f* 184,000; art. 24. Subsidie aan het provinciaal kerkbestuur van Friesland, voor predikants-weduwen-pensioenen *f* 3,400; art. 25. Wachtgelden voor ambtenaren, welke door maatregelen van vereenvoudiging en bezuiniging mogten uitvallen *Memorie;* totaal *f* 187,400.

Vde AFDEELING. Art. 26. Onvoorziene uitgaven *f* 3,500; totaal generaal van het VIde hoofdstuk *f* 1,686,629.31½.

De artikelen 3, 4, 13, 23, 24 en 25, zijn als voor overschrijving vatbaar aangewezen.

Dit totaal bedraagt — aldus leest men in de Memorie van Toelichting — *f* 8,722.86 meer dan de toegestane som voor de loopende dienst van 1854, welke vermeerdering veroorzaakt wordt door verhooging van art. 6 met *f* 1,857.94, voor predikants-tractementen; van art. 11 met *f* 2,309.92, voor nieuwe standplaatsen; van art. 13 met *f* 3,500, voor academiegelden; van art. 15 met *f* 800, tot afkoop van kleine toelagen, naar aanleiding van de gedane vraag, bij de behandeling van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1853 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, of er voor de Regering geene mogelijkheid zou bestaan om zich door afkoop of op andere wijze daarvan te ontstaan, ten einde den omslag en het geschrijf, jaarlijks ook door die kleine posten te weeg gebragt, te doen ophouden; van art. 17 met *f* 600, voor eene benoodigde voorziening in de te geringe belooning van het personeel der ambtenaren bij de Hoofd-commissie tot de Zaken der Israëlieten: van art. 19 met *f* 200, voor de reis- en verblijfkosten, ter zake van de Algemeene Vergadering dier Hoofd-commissie; van art. 21 met *f* 1000, voor de godsdienstige Israëlitische armenscholen. Daarentegen is voor 1855 minder geraamd dan voor 1854 is toegestaan *f* 45 op art. 16 voor subsidiën; en *f* 1500 op art. 23 voor pensioenen.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Op de beurs te Parijs liep eergisteren een hoogst gewigtig gerucht, dat door de *Patrie* is opgenomen. Men sprak van een gevecht, dat tusschen de Russen en de geallieerden zou hebben plaats gehad, en waarin de eersten geslagen zouden zijn. Men wilde weten, dat de strijd door de Turken zou zijn aangevangen, die door de Russen teruggeslagen zouden zijn, maar dat daarop twee Fransche divisien, onder bevel van den generaal Canrobert en van prins Napoléon, benevens eene Engelsche divisie, de Russen omvergeworpen en den terugtogt naar Sebastopol zouden hebben afgesneden. Volgens dit gerucht zou er dus een slag zijn geleverd, die de gewigtigste gevolgen kan hebben; de *Patrie* evenwel zegt zelf, dat dit gerucht bevestiging behoeft, en dit is voor ons dus des te zekerder het geval.

Hoe dit ook zijn moge, de *Moniteur* zal ons ongetwijfeld heden nadere inlichtingen brengen, indien het feit waar mogt zijn. Het gevecht is geenszins onwaarschijnlijk, indien men de sterkte der geallieerden en de geestdrift nagaat, waarmede de troepen bezield zijn. Ondanks de

moed der Russen zijn de kansen van den slag voor Sebastopol wel in het voordeel der eersten.

Dit is overigens al hetgeen omtrent de expeditie in de Krim wordt medegedeeld. De Engelsche bladen deelen niets dan reeds bekende bijzonderheden mede.

De *Times* vermeldt eene depeche uit Berlijn, volgens welke de Russische vloot uit Sebastopol was gezeild, ten einde de vloot aan te vallen, die de reserve der geallieerden van Varna naar de Krim moet overbrengen.

De *Times* voegt er, hetgeen onzes inziens onnoodig was, bij, dat het geen geloof aan dat gerucht hecht.

Dat zelfde blad spreekt van eene correspondentie uit de Oostzee, waarin gezegd wordt, dat de admiraals der verbondene vloten stellig bevel hebben ontvangen Reval voor het einde van den veldtogt te bombarderen. Datzelfde gerucht liep ook te Hamburg, en reeds gisteren hebben wij het uit andere bronnen medegedeeld. Men betwijfelt echter de juistheid van dit berigt. De berigten van de *Times* loopen slechts tot den 18den, en het *Journal des Débats* bevat toch brieven uit de Oostzee van den 20, meldende dat de Fransche vloot den vorigen dag de terugreis heeft ondernomen.

De *Siecle* wil weten, dat de Ottomanische regering, in overeenstemming met de Westersche mogendheden, aan Oostenrijk het verzoek zou hebben gerigt, het getal zijner troepen in de Donau-Vorstendommen te beperken. Men sprak van een cijfer van 20 à 25,000 man. De *Siecle* bevestigt evenwel niets.

Het antwoord, dat door het Weener kabinet op de Russische depêche, houdende weigering van de voorgestelde vredes-grondslagen heeft gegeven, is thans bekend geworden. Wij deelen dat stuk in zijn geheel mede. (zie Duitsche Post). Oostenrijk drukt daarin zijn leedwezen uit over de weigering van den Keizer van Rusland, maar houdt aan de gestelde voorwaarden vast, als billijke grondslagen van den vrede; het protesteert echter tegen de bedoeling, dat het de zedelijke of stoffelijke verzwakking van Rusland zou willen, en betuigt groote voldoening over de ontruiming der Vorstendommen en over het besluit om den oorlog slechts verdedigenderwijze te voeren.

Het *Journal de St.-Petersbourg* van den 23sten deelt eene ukase van den Keizer van Rusland mede, waarbij de uitgifte van schatkistbilletten ter waarde van 6 millioen zilveren roebels, behoorende tot de 21ste en 22ste seriën, rentegevende van 13 Aug. 1854, worden bevolen.

Volgens brieven uit Athene tot 17 dezer, zou de cholera geheel uit den Pyraeus en te Syra zijn verdwenen, behalve op het eiland Mijcone, voorts meldt men, dat de Beijersche regering den heer Maurer, oud-lid van het regentschap van Griekenland, tot gezant bij het hof van Athene heeft benoemd,

Er is niets nieuws uit Frankrijk. Keizer Napoleon en de Keizerin zijn nog in het kamp van Boulogne.

Bij decreet van 26 Aug., in den *Moniteur Algerien* opgenomen, wordt de staat van beleg in Algerie, sedert 7 December 1851 afgekondigd, opgeheven.

De *Moniteur Universel* deelt mede, dat de Fransche Minister van Buitenlandsche Zaken den 22 dezer met de gevolmagtigden van Belgie en Pruissen een additionneel artikel tot de telegrafen, overeenkomst van 4 Oct. 1852 heeft geteekend. Dat artikel bepaalt, dat van 1 Oct. af de kosten van de internationale depêches tusschen Frankrijk, Belgie en Duitschland naar de 25 woorden per enkele depêche, in plaats van 20 woorden, zal worden berekend. Dit vermindert de kosten inderdaad met een vierde gedeelte.

De Belgische *Moniteur* zegt, dat dadelijk na de opening van de zitting, ran de Kamers de quaestie der levensmiddelen zal worden onderworpen, daar de regering van voornemen is een voorstel te doen tot openstelling van den invoer van granen.

De Engelsche bladen deelen mede, dat de resultaten, zoowel wat het finantiele als den handel betreft, van het driemaandelijksche tijdvak, dat den 30 September eindigt, zeer voldoende zijn. De nieuwe belastingen hebben de geraamde sommen opgebragt en de oude hebben steeds meer opgeleverd. Volgens de tabellen van de scheepvaart van het Vereenigde Koningrijk van Groot-Brittannie, gedurende de zeven eerste maanden van 1854, is er eene vermeerdering van 800,000 tonnen op de scheepvaart van hetzelfde tijdperk van 1853.

De berigten uit Spanje zijn ook van weinig belang. De *Espana* ontkent wel is waar, dat de generaal O'Donnell de portefeuille van oorlog zou nederleggen en naar een ander departement zal overgaan, maar voegt er bij, dat er eene kleine ministeriele wijziging voor het vertrek van de Cortes zou plaats hebben, zonder te melden, waarin die wijziging kan bestaan.

De *Diario* heeft berigten van Barcelona tot den 19den. De rust, die een oogenblik door de werklieden uit eenige fabrieken werd gestoord, was geheel hersteld, zonder dat het burgerlijk of militair bestuur noodig had van andere middelen dan van zachtheid gebruik te maken.

De *Cölnische Zeitung* deelt eene depêche uit Kopenhagen, van 26 dezer mede, volgens welke de Koning van Denemarken door zijn secretaris aan 63 afgevaardigden van Jutland heeft doen weten, die hem een adres tegen den Rijksraad, van 17000 handteekeningen voorzien, kwam overbrengen, dat hij hen geene audientie kan verleenen, na kennis te hebben genomen van den inhoud van het adres.

ENGELSCHE POST.

Londen, 27 Sept. Men zal zich de zaak van den luit. Perry herinneren, die zooveel opspraak in Engeland heeft verwekt. Ten gevolge van een twist in de kazerne te Windsor, werd die officier door den krijgsraad veroordeeld door de Koningin begenadigd, maar genoodzaakt zijn ontslag uit de dienst te nemen. De bladen namen zijne zaak op, en er werd eene inschrijving voor hem geopend, die reeds meer dan *f* 36,000 opgebragt heeft.

Thans wordt de aandacht getrokken op een ander betreurenswaardig feit. Een meisje is door officieren aan boord van een oorlogschip in de haven van Portsmouth zoodanig mishandeld, dat zij dien ten gevolge is overleden. Deze zaak heeft grooten indruk gemaakt en de bladen eischen, dat de hoofddader, de luit. Knight, niet voor den krijgsraad, maar voor den civielen regter te regt sta. Algemeen wil men de magt der krijgsraden beperken in al hetgeen niet uitsluitend krijgszaken betreft.

— De *Morning-Chronicle* deelt eene correspondentie uit Dantzig, van den 22 dezer, mede, volgens welke Sir Ch. Napier, den 19den naar Reval vertrokken, wegens het slechte weder te Ledsund is teruggekeerd. Men zeide, dat de geheele vloot tegen het einde van October naar Engeland zou terugkeeren, met achterlating van eenige kleine vaartuigen, om de blokkade te handhaven.

DUITSCHE POST.

Weenen, 25 Sept. Het antwoord, door het Oostenrijksche Kabinet naar Petersburg gezonden, ten gevolge van de weigering van Rusland om de vier gevraagde waarborgen toe te stemmen luidt aldus:

« De Minister van Binnenlandsche Zaken, graaf Buol-Schauenstein, aan Graaf Esterhazy, te Petersburg.

Weenen, 12 September.

« De ontvangst van onze openingen, die gij door onzen Kourier van 10 Aug. belast werd aan het hof van Rusland te doen, wordt medegedeeld in eene depêche, den 26/14 Aug. aan prins Gortschakoff gerigt en waarvan die gezant de goedheid heeft gehad mij mededeeling te doen. Ik heb de eer daarvan ter uwer informatie een afschrift in te sluiten.

« Het Petersburger Kabinet wijst de voorloopige grondslagen af, die ons een billijk uitgangspunt schenen op te leveren, ten einde een einde te maken aan een zoo noodlottigen oorlog; zelf zonder ze aan een ernstig onderzoek te hebben onderworpen, verklaart hij de aanneming onvereenigbaar met de waardigheid en de belangen van Rusland.

« Deze zoo duidelijke als categorische weigering ontlast het Kabinet van Weenen van de moeite in eene ontwikkeling van de aangevoerde gronden tot regtvaardiging van dit betreurenswaardige besluit te treden. Het zal genoeg zijn de insinuatie af te wijzen, dat Oostenrijk zou hebben willen toetreden tot een plan, waarvan het openlijk erkende doel de zedelijke en stoffelijke verlaging van Rusland zou zijn en het Gouvernement kan slechts bij zijne overtuiging volharden, dat de voorwaarden, waarvan het de aanneming aan het Kabinet van Petersburg heeft aanbevolen de eenige zijn, die in de tegenwoordige omstandigheden, ons kunnen leiden tot een hechten en duurzamen vrede, die voor Europa eene dringende behoefte is.

« De Keizer, onze doorluchtige meester, ofschoon opregt betreurende dat zijne voorstellen eene met zijnen wensch zoo strijdige ontvangst hebben ondervonden, behoudt zijne pogingen en handelingen voor tot het tijdstip, waarop hij ze met meer kracht zal kunnen doen gelden in het belang van eene oplossing, die aan de behoeften van Europa en van zijn rijk beantwoordt. Z. M. heeft overigens slechts met voldoening kunnen vernemen — en gij wordt uitdrukkelijk gelast deze verzekering aan Z. M. Keizer Nikolaas te doen toekomen, — de bevestiging van de ontruiming der Donau-Vorstendommen door de Russische troepen.

« Gij weet zeer goed, mijnheer de graaf, dat die bezetting altijd eene der hoofdoorzaken van den oorlog is geweest en dat zij steeds betreurd is geworden als een diepen slag, aan hoogere belangen toegebragt, die de Keizer geroepen is te beschermen.

« Door een einde aan die bezetting te maken, die niet had kunnen voortduren zonder eene vermeerdering van pijnlijke verwikkelingen te veroorzaken en door tevens te verklaren, dat de Russische troepen zich na over de Pruth te zijn teruggetrokken tot eene defentieve houding zullen bepalen, wordt, wij zijn gelukkig het te kunnen erkennen, een feit gestaakt, dat, zoolang het bestond, voldoende was om een onoverkomelijken hinderpaal tot eene algemeene verstandhouding in den weg te leggen. Gij zult wel van deze dedêche aan graaf Nesselrode mededeeling willen doen.

« Ontvang, enz.

(*get.*) Buol.

— Men schrijft van den 11 dezer uit Odessa. dat het verbod van uitvoer van granen uit alle havens van de Zwarte Zee en de Zee van Azof, dat den 13 dezer verstreken was voor een onbepaalden tijd door de Russische regering is verlengd.

FRANSCHE POST.

Parijs, 27 Sept. Men weet hier nog niets stelligs omtrent het oorlogstooneel. De *Patrie* spreekt wel van een eerste voordeel, dat de divisie van prins Napoleon op de Russen zou hebben behaald; maar ofschoon dit gerucht de fondsen heeft doen rijzen en een tegenovergesteld berigt, dat men verspreid had, heeft te niet gedaan, kan men nog niets dan bij gissing weten. Het is niet te min wel waarschijnlijk, dat men weldra zekerheid omtrent eene dergelijke gebeurtenis erlangt want prins Menchikoff zou, naar men wil, niet meer dan 35,000 man onder zijn bevel hebben en de verbondene troepen hebben bij hun vertrek uit Varna blijken van groote geestdrift gegeven.

Op dit oogenblik heerscht er groote beweging onder het corps diplomatique, tengevolge van de internationale onderhandelingen met Duitschland. De heer von Hubner is naar zijn post teruggeroepen; de Oostenrijksche gezant alhier was met verlof in Zwitserland. Men gelooft, dat de plotselinge terugkomst van dien diplomaat betrekking heeft op de jongste berigten en op de gewigtige belangen, die zeer ernstig in den staat van zaken zouden zijn betrokken.

Er zullen groote manoeuvres te Boulogne plaats hebben, die door het weder schijnen te zullen worden begunstigd. Men wil, dat na die manoeuvres door den Keizer een zeker aantal kruissen en medailles zullen worden uitgedeeld; men begint echter te denken over de bezwaren, waarmede het bijeenhouden van eene zoo groote troepenmagt op de stranden van het kanaal gedurende den winter vergezeld gaat; het is niet onmogelijk, dat men een gedeelte, vooral de kavallerie, naar de garnizoenen terug zond, ofschoon de brigades voltallig zullen worden gehouden.

Men zegt, dat de Keizerin eene som van 73,000 fr. te Biarritz aan verschillende liefdadige doeleinden heeft besteed.

Men spreekt veel van de concerten, die de muziek der guides, ten voordeele der gekwetsten van het leger in het Oosten, in Engeland zal gaan geven.

Men beweert dat verscheidene categorien van staat... dig veroordeelden wegens deelneming aan geheime genootschappen waaronder Drs. Vaton en Français, naar Cayenne zijn gezonden.

De *Courier de l'Eure* deelt een schrijven mede uit Ro... chefort, houdende bijzonderheden omtrent het verblijf van de Russische gevangenen; zij zijn gehuisvest in de ge... bouwen, die vroeger voor de Arabische gevangenen hebben gediend of in het fort Lot. De officieren zijn gevestigd... een pavilloen van het hospitaal en in de gebouwen... de militaire genie. Hunne gezondheidstoestand is g... De meeste zindelijkheid is strict aanbevolen. De Russen... zijn, ondanks de daaromtrent verspreide geruchten... zindelijk. Zij vinden het brood zeer lekker. Zij... daags 250 wigjes vleesch en 60 wigjes gedroogde groe... enz. Men heeft hen geleerd Fransche soep te koken... geen zij zeer links doen. Zij zijn hoogst leidzaam en... zinnig. Zij mogen vrij rondgaan op het eiland, w... zich bevinden, wanneer zij slechts op drie appels... tegenwoordig zijn. De soldaten schijnen zeer tevreden... leeren gaarne de Fransche taal, maar hebben een af... van het Engelsch.

De keizer en de keizerin hebben den 26sten het... van Honvault bezocht.

De *Moniteur* bevat heden niets dan een decreet... de organisatie van het personeel van de muziek der... menten van de keizerlijke garde.

Zondag heeft de plegtige inwijding plaats geh... den spoorweg van Metz naar Thionville.

Men wil, dat de keizer in de maand October he... in het Zuiden zou bezoeken, en men verzekert, da... daarvoor reeds het aartsbisschoppelijk paleis te A... stelt, waar de keizer verblijf zou houden.

In het departement de l'Ain zijn verschillende... tien gedaan, wegens de onophoudelijke branden,... uitbarsten.

De 60,000 man van het contingent van 1853, d... de wapenen zijn geroepen, worden aldus verdeeld... de infanterie 54,700 man; voor de artillerie 4000... voor de militaire equipages, 1300 man.

Madrid, 22 Sept. Men spreekt niet meer... plan van den generaal O'Donnell om af te treden... hem naar een ander departement te doen overga... duidelijk en krachtig antwoord heeft alle daarop... berekeningen te niet gedaan. Van vele zijden ... kabinet evenwel aanvallen te doorstaan. Espartero... schijnt daarboven verheven. Intusschen verwijt... niet zonder eenigen grond zijne werkeloosheid. ... teristen, die dit aan gebrek aan homogeniteit... ven, hadden den generaal Gurrea, oud aide-de-... Espartero tot Minister van Oorlog, don Pascual... Minister van Binnenl. Zaken en Senor Mathen... zemvriend van Espartero, tot Minister van Finantien... verheffen.

De Koningin bevind zich nog steeds op het Pr... migen schrijven dit nog toe aan redenen van ge... anderen willen, dat zij de vrienden van den h... Victoria vrij spel wilde laten.

De heer Lujan, minister van openbare werken... ter gelegenheid van de gemeentelijke verkiezingen... culaire aan zijne ambtenaren gerigt, waarin... waardige en echt vaderlandslievende bewoordingen... menging afraadt. Dit stuk wordt zeer geprezen.

« De bladen uit Portugal melden, dat de cholera... in dat rijk heeft vertoond. Die ziekte schijnt zic... provincien Entre-Douro-y-Minho en der Algarven... uitgebarsten; gelukkig boezemt zij tot nog toe geene... vrees in.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

WET OP HET LAGER EN MIDDEL... ONDERWIJS.

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning... derlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-He... Luxemburg, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat... der Grondwet voorschrijft, dat de inrigting van... baar onderwijs, met eerbiediging van ieders gods... begrippen, door de wet wordt geregeld; dat... het Rijk van overheidswege voldoend openbaar... wijs wordt gegeven, en dat het geven van...

is, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zooveel het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen;

dat het noodzakelijk is, in afwachting der regeling van het hooger onderwijs, aan die bepalingen, voor zooveel het lager en middelbaar onderwijs betreft, gevolg te geven,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het lager en het middelbaar onderwijs strekken tot algemeene ontwikkeling en vorming. Het lager onderwijs omvat het lezen, schrijven, rekenen, de Nederlandsche taal, de beginselen der aardrijkskunde, der geschiedenis en der natuurkunde, het zingen, de vormleer en het regtlijnig teekenen. Het middelbaar onderwijs omvat dezelfde vakken als het lager, doch verder voortgezet, en daarenboven de beginselen der stel- en meetkunde en der levende talen, benevens de gymnastiek.

Art. 2. Het lager en het middelbaar onderwijs worden gegeven in scholen en in woningen der ingezetenen. Het eerste is school-, het laatste huisonderwijs.

Art. 3. De scholen worden onderscheiden in openbare en bijzondere. De scholen van overheidswege opgerigt en onderhouden zijn openbare, alle overige zijn bijzondere scholen.

Art. 4. De openbare scholen zijn ingerigt voor kinderen van verschillende godsdienstige gezindheden. De onderwijzers [illegible] scholen onthouden zich van iets te onderwijzen, te doen of toe te laten, kwetsend voor de godsdienstige begrippen van eenigerlei gezindheid. Het geven van onderwijs in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkelijke genootschappen. Hiertoe zijn de gebouwen voor het openbaar lager en middelbaar onderwijs, buiten de schooluren, voor de leerlingen der school beschikbaar. Waar de plaatselijke omstandigheden het toelaten, mogen afzonderlijke openbare scholen worden ingerigt voor kinderen van dezelfde gezindheid.

Art. 5. In elke gemeente boven de 500 zielen wordt lager onderwijs gegeven in een voldoend getal openbare scholen. De gemeenteraad bepaalt dat getal, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Deze bevelen vermeerdering, zoo zij het getal, in verhouding tot de bevolking en behoefte der gemeente, ongenoegzaam achten. Indien het getal dan nog aan het schooltoezigt ongenoegzaam voorkomt, kan vermeerdering door Ons worden bevolen. Gemeenten beneden de 500 zielen vereenigen zich onderling tot het oprigten van openbare scholen voor lager onderwijs, of verstaan zich dienaangaande met eene naburige gemeente. Het staat vrij bij het lager onderwijs in de daartoe bestemde scholen in meerderen of minderen omvang middelbaar onderwijs te doen geven, alsmede afzonderlijke scholen voor middelbaar onderwijs op te rigten.

Art. 6. Elke gemeente voorziet in al de kosten van haar openbaar lager en middelbaar onderwijs. Hiertoe kan een schoolgeld geheven worden, door den gemeenteraad, met inachtneming van artt. 232—236 en 254 der gemeentewet vast te stellen en overeenkomstig artt. 257—262 dier wet in te vorderen. Bedeelden en zij, die, schoon niet bedeeld, onvermogend zijn schoolgeld te betalen, genieten kosteloos lager onderwijs.

Art. 7. Indien eene gemeente door Ons, na Gedeputeerde Staten te hebben gehoord, verklaard wordt onvermogend te zijn al de kosten van haar openbaar onderwijs te dragen, wordt in hetgeen hare krachten te boven gaat door de provincie en het Rijk, elk voor de helft, voorzien.

Art. 8. Tot het geven van lager of middelbaar onderwijs in openbare scholen wordt vereischt het bezit: *a.* eener acte van algemeene toelating; *b.* van een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, na behoorlijk onderzoek afgegeven door den schoolopziener der gemeente, waar de bezitter het laatst heeft gewoond.

Art. 9. De onderwijzers bij de openbare scholen worden benoemd, geschorst en ontslagen door den gemeenteraad. Schorsing en ontslag geschieden niet dan na goedkeuring van den schoolopziener, ontslag op eigen verzoek uitgezonderd. Is schorsing of ontslag naar inzien der plaatselijke schoolcommissie of van den schoolopziener noodig, en de gemeenteraad nalatig of weigerachtig daartoe over te gaan, dan kan dit door Ons geschieden. Ontslag ter zake van een onzedelijk levensgedrag heeft het vervallen der acte van algemeene toelating ten gevolge.

Art. 10. Onder de benaming »onderwijzer« verstaat deze wet zoo mannelijke als vrouwelijke.

Art. 11. Tot het geven van lager- of middelbaar onderwijs in bijzondere scholen of in de woningen der ingezetenen wordt vereischt het bezit: *a.* eener acte van algemeene toelating; *b.* van gelijk getuigschrift van goed zedelijk gedrag als bij art. 8, litt. *b.* is vermeld; *c.* van een bewijs dat beide deze stukken door burgemeester en wethouders der gemeente, waar het onderwijs zal gegeven worden, zijn gezien en in orde bevonden. Het bezit dier stukken is geen vereischte voor hen, die slechts aan kinderen van één gezin lager- of middelbaar onderwijs geven.

Art. 12. De acte van algemeene toelating wordt verkregen door het afleggen van een kosteloos examen voor eene commissie, jaarlijks door Ons te benoemen, en zooveel mogelijk zamen te stellen uit schoolopzieners.

Art. 13. De acten van algemeene toelating gelden voor het geheele Rijk. Zij vermelden den aard en den omvang van het onderwijs, dat de bezitter geregtigd is te geven. Acten van algemeene toelating, waarvan gedurende de laatste zes jaren geen gebruik is gemaakt, zijn vervallen. Tegen hen, die onderwijs geven in bijzondere scholen of in de woningen der ingezetenen, en zich aan een ergerlijk levensgedrag schuldig maken, kunnen, op voordragt van burgemeester en wethouders of van het schooltoezigt, door Ons vervallen worden verklaard.

Art. 14. De bevoegdheid tot het geven van lager of middelbaar onderwijs vervalt voor hem, die bij eindvonnis is veroordeeld: *a.* wegens misdaad; *b.* wegens diefstal, oplichting, misbruik van vertrouwen of aantasting der zeden.

Art. 15. Die, zonder daartoe geregtigd te zijn, lager of middelbaar onderwijs geeft, wordt voor de eerste maal gestraft met eene boete van *f* 50; voor de tweede maal met eene boete van *f* 100 en gevangenisstraf van veertien dagen, te zamen of afzonderlijk; en vervolgens telkens met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar. Op hem, die buiten de grenzen zijner acte onderwijs geeft, is de helft dezer straffen van toepassing. Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hen, die uitsluitend onderwijs geven in zingen, teekenen en gymnastiek.

Art. 16. Het toezigt der overheid op het lager en middelbaar onderwijs wordt uitgeoefend door: *a.* een inspecteur; *b.* schoolopzieners; *c.* plaatselijke schoolcommissiën.

Art. 17. De inspecteur en de schoolopzieners worden door Ons benoemd. Zij genieten uit 's Rijks kas eene jaarwedde en vergoeding voor reis- en verblijfkosten, beide door Ons te bepalen.

Art. 18. De inspecteur, de schoolopzieners en de leden der plaatselijke schoolcommissiën leggen, bij de aanvaarding hunner betrekking, voor de regtbank van het arrondissement, waarin zij wonen, den eed of de belofte af, dat zij hunne betrekking naar behooren en getrouw zullen waarnemen.

Art. 19. Zij zijn bevoegd van hunne ambtsverrigtingen relaas, en van de overtredingen dezer wet en der verdere verordeningen op het lager- en middelbaar onderwijs procesverbaal op te maken.

Art. 20. De plaatselijke schoolcommissiën worden door den gemeenteraad benoemd. Zij bestaan zooveel mogelijk voor een vijfde deel uit werkende of rustende onderwijzers van scholen voor lager- of voor middelbaar onderwijs. Het lidmaatschap dezer commissiën is vereenigbaar met dat van den gemeenteraad.

Art. 21. Alle instellingen, waar lager of middelbaar onderwijs gegeven wordt, zoo openbare als bijzondere, zijn steeds toegankelijk voor de personen, belast met het toezigt op het onderwijs. De onderwijzers zijn gehouden dezen de verlangde inlichtingen te geven omtrent hunne school en hun onderwijs. Weigering in een dezer gevallen wordt gestraft met eene boete van *f* 25 of gevangenisstraf van drie dagen, en, bij herhaling, telkens met beide die straffen te zamen.

Art. 22. Bij elke veroordeeling tot boete wordt tevens door den regter bepaald, dat de veroordeelde, indien hij niet binnen eene maand, na daartoe bij deurwaarders-exploit te zijn aangemaand, aan den inhoud van het vonnis heeft voldaan, door gevangenzetting daartoe zal worden genoodzaakt. De duur dezer gevangenzetting is tot verhaal eener boete van *f* 25 drie, van *f* 50 zeven en van *f* 100 veertien dagen. De geheele voldoening aan den inhoud van het vonnis ontslaat van het verder ondergaan der gevangenzetting.

Art. 23. De voorschriften, vereischt ter uitvoering dezer wet, worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld.

Art. 24. De bestaande verordeningen op het lager en middelbaar onderwijs zijn afgeschaft.

Art. 25. De acten van algemeene toelating, vóór het in werking komen dezer wet verkregen, blijven in het algemeen van kracht, doch vervallen voor hen, die daarna aan het hoofd eener openbare of bijzondere school wenschen te staan.

Art. 26. Deze wet komt in werking op het nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

's Gravenhage, 29 September.

Op 26 dezer zijn door den heer Auguste Belmont, tot dusverre zaakgelastigde der Vereenigde Staten van Amerika bij de Nederlandsche Regering, op de gebruikelijke wijze, in een bijzonder gehoor aan Z. M. uitgereikt zijne geloofsbrieven bij HD. als Minister-resident van gezegd gemeenebest.

Dienzelfden dag is de heer Don Fidencio de Bourman in een bijzonder gehoor bij den Koning toegelaten, ter overhandiging zijner rappelbrieven als Minister-resident van H. M. de Koningin van Spanje.

—

Z. M. heeft aan den adjunct-intendant van HD. paleis te Amsterdam, H. van Wessem, vergunning verleend tot het aannemen van de onderscheidingsteekenen van ridder der Christus-orde, hem door Z. M. den Koning-Regent van Portugal geschonken.

—

Z. M. heeft aan L. de Fouw, op verzoek, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeenten 's Heer Arendskerke en 's Heer Hendrikskinderen c. a.; en in zijne plaats als zoodanig benoemd J. P. I. Buteux; voorts benoemd tot majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch F. J. Pompe, thans kapitein bij die schutterij; tot plaatsvervangend kantonregter te Elst, C. Francken, notaris aldaar; tot plaatsvervangend kantonregter te Nijmegen, Mr. W. Francken N.Gzn. advocaat aldaar.

—

Tot vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Schoonrewoerd (Zuidholland), zijnde eene Koninklijke collatie, is overeenkomstig de door de leden des kerkeraads, mitsgaders kerkvoogden en notabelen gedane keuze, uit eene door het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. opgegevene nominatie, bij Kon. besluit de benoeming uitgebragt op den heer C. J. Krafft, pred. te Vaassen... [illegible]

De Minister van Finantiën heeft berigt, dat op den 18 dezer door een onbekende, ten huize van den ontvanger der successieregten te Amsterdam, is afgegeven de som van *f* 5, ter voldoening van successieregt wegens ingekomen kwade posten.

---

* Z. Exc. de heer Bourman, oud-minister van H. M. de Koningin van Spanje bij het Nederl. Hof, heeft gisteren de residentie verlaten, zich naar Brussel begevende.

---

* Heden is, ter gelegenheid van den Heiligen Machiel, in de Roomsch-Katholieke kerk op het Binnenhof alhier, eene plegtige pontificale mis gevierd door den Hoog Eerw. heer van Vree, bisschop van Haarlem, en bijgestaan door een groot aantal geestelijken; de kerk was zeer prachtig versierd.

---

* De heer Rochussen is van Londen in de residentie teruggekeerd.

Uit het stuk van Dr. Tideman te Rotterdam, door Dr. A. de Jager voorgelezen op het Taalcongres te Utrecht, over het onderwijs in de Nederl. taal, letterkunde en vaderlandsche geschiedenis, blijkt, dat er van de 67 gymnasia, welke in ons land zijn, 32 zijn, op welk *geen* of *bijna* geen onderwijs in de Nederl. taal, letterkunde en vaderlandsche geschiedenis wordt gegeven. Op 22 gymnasia wordt dat onderwijs slechts als een aanhangsel beschouwd en van de overige zijn er slechts 6, die onderwijzers alleen hiermede belast, hebben. Wij meenen, dat deze openlijke mededeeling, met het oog op de te wachten wet op het middelbaar onderwijs, van belang kan zijn, ofschoon ons de zaak bijna ongeloofelijk voorkomt, en toch meenen wij, dat onze aanteekening juist is.

De *Nieuwe Rott. Cour.* deelt eene telegrafische dépêche mede uit Triëst ontvangen, met tijdingen uit Batavia, loopende tot 6 Augustus. Politiek nieuws deelen zij niet mede.

De Amerikaansche fregatschepen *Mississippi* en *Texas*, zijn eergisteren van Rotterdam met 500 landverhuizers naar Baltimore en New-York vertrokken. Allen der op deze fregatschepen zich bevindende personen, genoten bij hun afreis, naar men verzekert, eene goede gezondheid.

Vroeger deelden wij uit Roelofsarendsveen als eene bijzonderheid een berigt mede omtrent de drukke verzending van augurkjes naar Engeland. Thans schrijft men ons bij vernieuwing, dat de augurkjes-teelers te Roelofsarendsveen en Aalsmeer een buitengewoon voorspoedig jaar gehad hebben, doordien zij voor Engelsche rekening over de 5000 oxhoofden hebben ingelegd, ten bedrage van *f* 150,000.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt, te Amsterdam, zijn gisteren aangegeven 4 mannen en 4 vrouwen, te zamen 8 personen; waarvan in het hospitaal zijn opgenomen 3 mannen en 3 vrouwen, te zamen 6 personen. Blijvende alzoo in het hospitaal in behandeling 15 personen.

In de op gisteren gehoudene vergadering van den gemeenteraad van Amsterdam is kennis gegeven, dat Z. M. de Koning gunstig beschikkende op een daaromtrent verleden Zaturdag aangeboden adres bevolen heeft, dat ten spoedigste een escadron kavallerie daar in bezetting zal komen. Voorts heeft de Raad een crediet van *f* 16,000 toegestaan, ter bestrijding van de eventueel door het heerschen der cholera te veroorzaken kosten. Daarbij is verder besloten, op het bekende adres der elf stads-doctoren te antwoorden, dat Burgemeester en Wethouders, door het verleenen van het crediet van *f* 16,000, in de gelegenheid zijn gesteld, om hun assistent-geneesheeren toe te geven; dat ook de Raad het allezins wenschelijk acht, dat in de geneeskundige armenverzorging ten spoedigste voorzien worde.

Naar wij vernemen heeft het hoofdbestuur der vereeniging van *het Metalen Kruis*, zich tot het stedelijk bestuur gewend, met aanzoek, om het in 1856 te Amsterdam te onthullen monument, bij de festiviteiten van de groote reunie der afdeelingen dier vereeniging, te mogen plaatsen op het Damplein; terwijl dadelijk na die beslissing de wedstrijd voor uitsluitend *Nederlandsche* kunstenaars zal worden opengesteld, in overleg met de Koninklijke academie van Beeldende kunsten aldaar, en van het Koninklijk instituut van ingenieurs te Delft; aan welke beide ligchamen de bekrooning door den Koning is toevertrouwd.

De zevende verkooping van de gronden in den Haarlemmermeerpolder heeft op den 27sten dezer te Lisse plaats gehad.

De 143,269 in veiling gebragte bunders zijn verkocht, gezamenlijk voor *f* 759,200 en alzoo gemiddeld ruim *f* 530 per bunder.

In het geheel hebben de tot dus verre verkochte 11,365.42 bunders opgebragt, *f* 5,391.350 of gemiddeld ruim *f* 474 per bunder.

»In de Friesche dagbladen, heeft men bij herhaling bestreden, het door u medegedeelde berigt, dat er geene concessie voor een spoorweg zal gegeven worden, als daarin de lijn van Arnhem naar Groningen over Zwolle en Assen niet werd opgenomen.

De wijze, waarop dit onderwerp onder anderen is behandeld in het *Fr. Weekbl.* van den 30 Aug. en de *Leeuw. Ct.* van den 5 Sept., moet eene zeer ongunstige gedachte geven over het beperkte plan, dat men in Friesland voorstaat; geene zaak kan goed zijn, die op dergelijke,

wijze moet worden verdedigd. Wij vertrouwen echter, dat het meerendeel der ingezetenen van Friesland dergelijke belangrijke ontwerpen, even als wij; liever met kalmte en onbevooroordeeld beschouwen.

Op zoodanige wijze zullen wij daarover nog iets zeggen: Men heeft in Friesland concessie aangevraagd voor een spoorweg van Leeuwarden over Meppel en Zwolle naar Rhijns, heeft voor zoodanigen spoorweg een algemeen petitionnement in Friesland verlangd en het voorgedragen als of zulks eene zaak van het uiterste gewigt voor Friesland zoude zijn. Wij vragen echter; voor welk belang wordt die lijn gevorderd; waartoe zal zij strekken? om de goederen uit Twente over Harlingen naar Engeland te vervoeren? Bij een blik op de kaart en raadpleging der afstanden, zal men moeten toestemmen, dat zij daarvoor niet noodig is.

Volgens den grooten Hollandschen stedewijzer, uitgegeven bij E. Moeskamp en Zoon, te Amsterdam, zijn Harlingen en Rotterdam beide juist 37 uren van Enschedé en 38 uren, wanneer men naar Harlingen over Leeuwarden, naar Rotterdam over Utrecht rekent, terwijl van Enschedé naar Arnhem de afstand 15 uren is. Hieruit blijkt alzoo, dat Enschedé even ver van Rotterdam als van Harlingen is gelegen en langs beide routes even spoedig met een spoorweg-lijn tot eene *zeehaven* kan komen.

De *eerst vermelde haven* zoude Twente alzoo kunnen bereiken door slechts eene spoorweg-lijn van 15 uur van Enschedé of van Almelo naar Arnhem te leggen, terwijl eene lijn naar Harlingen van Enschedé 38 en van Almelo 33 uren lang zou moeten zijn. En het hoofddoel van een spoorweg tusschen Twenthe en Harlingen zal toch wel zijn, om goederen over laatstgemelde plaats *van* en *naar Engeland* te verzenden!

De gelegenheid daartoe verkrijgt Twenthe door eene verbinding met Rotterdam, en moge de gelegenheid van Harlingen in sommige opzigten iets boven Rotterdam vooruit hebben, dat kon voor Twenthe niet opwegen tegen de voordeelen van eene verbinding met den Rijn-spoorweg en daardoor met Amsterdam en Rotterdam, waar zij een zoo groot gedeelte van hare Fabrijk-goederen moet leveren, dat bovendien voor haar van zoo veel gewigt is, in betrekking tot den zetel van de Handel-Maatschappij. Voor het belang van Twenthe wordt de spoorweg-lijn, waarvoor de Friesche Heeren concessie hebben aangevraagd, dus niet gevorderd.

De lijn van Leeuwarden op Zwolle, kan op zich zelf de zaak ook geene groote waarde bijzetten. Die lijn zal, zoolang het water niet gesloten is, voor reizigers van weinig belang zijn, daar men alsdan van Friesland naar de provincie Holland, naar Utrecht en zelfs naar een groot gedeelte van Gelderland eerder met de stoombooten op Amsterdam, dan langs den spoorweg naar Zwolle zal gaan.

De verhouding van het belang en de behoefte van eene spoorweg-lijn van Zwolle op Groningen bij die van Zwolle op Leeuwarden is uit bestaande daadzaken af te leiden; tusschen Leeuwarden en Zwolle is thans *eene* dagelijksche diligencedienst voldoende om in de behoefte te voorzien; tusschen Zwolle en Groningen zijn dagelijks *drie* diligences noodig (eene derzelve met een tusschendienst met eene barge). Waar een zoodanige maatstaf bestaat, zijn verdere redeneringen zeker overtollig!

Het Gouvernement heeft ook getoond het meerdere belang in te zien van een versneld middel van communicatie tusschen Zwolle en Groningen boven dat tusschen Zwolle en Leeuwarden, door de eerste rigting aan de telegraaflijn te geven.

De juistheid van het aan het hoofd dezes vermelde wordt voldoende bevestigd uit de blijkens de *Leeuw. Ct.* van den 22 dezer bij de heeren van Heemstra c. s. ontvangen mededeeling van de Hooge Regering, dat zij bereid was met hen over eene voorloopige concessie te onderhandelen, bijaldien zij *eenige uitbreiding aan hun plan wenschen te geven.*» (*Utr. Ct.*)

Te Middelburg is dezer dagen door den gemeenteraad het volgende stelsel van plaatselijke belastingen, (door de financiële commissie vroeger voorgesteld) aangenomen met 10 tegen 4 stemmen. 1°. Alle belastingen, die met de gemeentewet strijdig zijn, worden afgeschaft. 2°. De opcenten op grondlasten en personeel worden tot het maximum opgevoerd. 3°. Wordt ingevoerd een hoofdelijke omslag van ongeveer *f* 30,000, waarbij tot grondslagen der vermoedelijke inkomsten zullen worden aangenomen: *a* de huurwaarde, *b* verhooging daarvan naar het getal paarden uit weelde of tot gemak, en het getal dienstboden, en *c.* vermindering van denzelfden maatstaf voor het getal inwonende kinderen. 4°. Worden afgeschaft een aantal weinig opbrengende, doch de nijverheid belemmerende accijnsen, alsmede die op brandhout, lamp- en lijnolie, bieren enz. En terwijl de accijnsen niet geheel kunnen worden afgeschaft, zal er, volgens het voorstel der commissie, een controleur worden benoemd, en een post daarvoor op de volgende begrooting worden uitgetrokken.

Utrecht, 28 Sept. Gisteren promoveerde alhier tot doctor in de regten de heer J. W. A. Schneiders van Greiffenswerth, geboren te Zierikzee, met *theses.*

Maassluis, 27 September. Blijkens de gister gehoudene stemming voor een lid voor den gemeenteraad, (tengevolge van het bedanken van Dr. J. K. Hummel), werd als zoodanig benoemd de heer S. Versteeg met 70 van de 90 stemmen. Van de overige stemmen waren 8 uitgebragt op den heer A. van der Gaauw.

× × **Leijden** 26 September. Heden stond voor de Arrondissements Regtbank te regt de heer Sikkel Groos advocaat alhier, ter zake van overtreding tegen de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek, betreffende het regtig houden der registers van den burgerlijken stand, in zijne betrekking van Wethouder, ambtenaar van den burgerlijken stand dezer gemeente. Na de voorlezing van het daartoe betrekkelijk proces verbaal van bevinding, requireerde het Openbaar Ministerie bij monde van den Substituut-Officier Mr. B. J. Gratama de schuldigverklaring aan twee overtredingen van art. 21 B. W. wegens verzuim van de teekening der acten door een der partijen, en voorts van overtreding van art 17 en 338 B. W. wegens het invoegen in een acte van huwelijksvoltrekking van de wettiging eens kinds in overspel geboren, alsmede op die gronden tot verwijzing in twee geldboete ieder van *f* 10 en van éene geldboete van *f* 100.

De beklaagde wees tot zijne verdediging op de zeldzaamheid, dat zoodanige overtredingen worden vervolgd, niettegenstaande de vorige processen-verbaal van bevinding talrijke verzuimen van zijne voorgangers aanduiden. Zonder dus aan het Openbaar Ministerie de bevoegdheid te betwisten, om zulke overtredingen al dan niet te vervolgen, moest evenwel eene soort van partijdigheid ten zijnen opzigte in het oog springen. Overgegaan zijnde tot de regtskundige verdediging van de klagten, beriep de beklaagde zich op de geschiedenis der wetgeving betreffende art. 338 en betoogde dat de erkenning krachteloos was en geen nadeel aan derden kon berokkenen, wat bevestigd kon worden door de overlegging eener verklaring van het gemeentebestuur, dat de partijen behoorden tot de meest behoeftigen stand. De Substituut-Officier verdedigde zich ten opzigte van het verwijt van partijdigheid, door met de beklaagde te erkennen het gewigt der verantwoordelijkheid van den ambtenaar van den burgerlijke stand in eene aanzienlijke gemeenten, de menigvuldige wenken, die jaarlijks in dit proces-verbaal van bevinding waren gegeven, en de toegevendheid, waarop vooral niet-regtsgeleerde ambtenaren aanspraak konden maken; maar dat juist zoodanige verschoonlijke omstandigheden niet mogten ingeroepen worden door den beklaagden, die als ervaren regtsgeleerde geen onbekendheid met de voorschriften mogt voorwenden en uit de vorige processen-verbaal, waarmede hij blijkt niet onbekend te zijn geweest, had kunnen bemerken, voor welke overtredingen hovenal behoort te worden gewacht. Spreker beweerde, dat de beklaagde geen het minst onregt werd gedaan, maar juist ten zijnen opzigte de regtsvervolging met de billijkheid en het regt overeenstemde. De uitspraak is bepaald op aanstaanden Maandag.

◁ **Amerongen**, 27 Sep. Maandag avond jl, hield de alhier gevestigde maatschappij ter bevordering der tabaks-cultuur, hare derde algemeene vergadering.

Na lezing en goedkeuring der notulen van de voorgaande vergadering, gaf Dr. L. Mulder eenige mededeeling omtrent vervalschingen, voorkomende bij roet en duivennest, waarna ZEd. nog met een enkel woord sprak over tabak in 't algemeen, naar aanleiding van een academisch proefschrift door Dr. Vlaanderen.

Vervolgens werd door eenige HH. planters verslag uitgebragt omtrent het verhouw van buitenlandsche tabakssoorten, namelijk: van Maryland, Virginij, Kentuckij en Ohio, waaromtrent de resultaten zeer uiteenloopend bleken te zijn, al naar gelang van de soort der gronden, waar de planten geteeld werden.

De verschillende oorzaken, waaraan het zoogenaamde prikkel of vuil, waarmede de tabaksplanten meermalen zijn behebt, waarschijnlijk is toe te schrijven, werden uitvoerig besproken; waarna ten slotte op voorstel van den secretaris, besloten werd, eenige leden uit te noodigen, zich wel onledig te willen houden met het leveren eener statistieke opgaaf betrekkelijk de inlandsche tabakscultuur.

Ook deze vergadering werd door een aanzienlijk getal leden, met bijzondere belangstelling, bijgewoond.

Volgens een berigt van Z. M. consul-generaal te Hamburg zijn gedurende het eerste halfjaar van 1854 te Altona regtstreeks uit Nederland aangekomen, 7 Nederl. schepen, als uit Harlingen 1 in ballast, 1 met pannen, uit Wildervank 3 met turf, uit Rotterdam 1 met stukgoederen en uit Amsterdam 1 met kruiken.

Uit vreemde havens kwamen 11 Nederlandsche schepen als uit Grangemouth 1 met ijzer, uit Hartlepole 1 met steenkolen, uit Sunderland 1 met dito en 1 met stukgoederen, uit Hamburg 1, uit Harburg 2 in ballast, uit Harwich 2 met cementsteenen, uit Koningsberg 1 met lijnzaad, uit Londen 1 met guano.

Uit Altona vertrokken 18 Nederl. schepen, als naar Amsterdam 1 met boekweit en 1 met tabaksstelen, naar Rouen 1 met boekweit, naar Frederikshaven 1 met stukgoederen, naar Bergen 1 met dito, naar Ipswich 1 met lijnkoeken, op avontuur 2, naar Windau 1, naar Hamburg 6, naar Harburg 1, naar Wetersen 1, naar Colberg 1 in ballast.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 29 September 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$60\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	$100\frac{1}{2}$
Dito Certificat. .	3	$71\frac{7}{8}$	Dito 1828/1829	5	$100\frac{3}{4}$
Dito Dito . .	4	$90\frac{3}{4}$ $\frac{13}{16}$	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$89\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$	Dito *Hope* . . .	4	77
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz* .	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$		Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$18\frac{1}{2}$	Obligatiën . . .	4	$67\frac{3}{4}$
Dito Buitenl. .	3	$38\frac{1}{8}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	$33\frac{1}{8}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{1}{8}$	Metalliek . . .	5	$68\frac{15}{16}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$78\frac{15}{16}$
Portugal.			Dito 1854. .	5	$78\frac{15}{16}$
Londen nieuwe.	5	$36\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{9}{16}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{7}{8}$
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{7}{8}$

Braz. bij Roths, p. s. 500. 5 pct. $97\frac{1}{2}$; dito te Lo[illegible] 1843. 5 pct. $97\frac{1}{2}$; Philad., Banc-act. $3\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$; Mexico Lond. 3 pct. $23\frac{5}{8}$, dito Onb. $23\frac{5}{8}$; Gren., te Lond. P[illegible] 100. $2\frac{1}{2}$ pct. $16\frac{1}{16}$; dito Uitg. $6\frac{1}{16}$.

De markt was, zoo in handel als variatie, wederom on[illegible] duidend.

FRANKFORT, Donderdag 28 September. Metalliek 5 [illegible] $71\frac{5}{8}$; Spanje binnenl. 3 pct. 33; dito 1 pct. $18\frac{7}{16}$.

LONDEN, Donderdag 28 September (2 ure). Consols $95\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; Mexico N. 3 pct. $24\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. Ecuador $3\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$; Spanje binnenl. 3 pct. $37\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$ dito pct. $18\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; dito Certific. $5\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; dito Passiven Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 88; dito 5 pct. 99; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. dito 4 pct. 94; Sardinie 5 pct. 88.

Weinig handel; het geld is gezocht.

PARIJS, Donderdag 28 September. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 9[illegible] dito 3 pct. 75.10; Sp. binn. 3 pct. $33\frac{5}{8}$; dito 1 pct.

WEENEN, Donderdag 28 September. N. Metall. N. Leen. $96\frac{1}{2}$; Bankactien 1258; Lomb. 5 pct. 92[illegible] sel Londen 11.25; Zilver $18\frac{3}{8}$.

Levendige handel met vaste beurs.

MADRID, Maandag 25 September. Sp. 3 pct. [illegible] N. 1 pct. $18\frac{3}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven[hage]